

Posudek dizertační práce Ireny Lehkoživové, *Mezi architekturou a uměním: Recepce vzájemných vztahů*, Ústav pro dějiny umění FF UK, Praha 2019

Zájem Mgr. Ireny Lehkoživové o téma vztahů mezi architekturou a sochařstvím sleduji delší dobu. Věnovala se mu už ve své práci magisterské a už tehdy si vytyčila zajímavý úkol, sledovat něco jiného než dozdobování architektonického díla sochou nebo reliéfem.

Inspirovala se tehdy výroky švýcarských architektů Jacquese Herzoga a Pierra de Meurona, podle kterých může minimalistické sochařství sloužit k tomu, že bude diváky *učit vnímat* minimalistickou architekturu. Ve své práci dizertační Irena Lehkoživová svůj zájem rozšířila mimo hranice sochařství, restrukturalizovala ho a hlavně prohloubila. Dovedla především dál své přesvědčení, že dobré prověření jejích hypotéz o nových vztazích mezi architekturou a jinými uměními může nabídnout znalost textů důležitých aktérů. Její znalost různých spisů architektů, sochařů a jiných umělců pátrajících po rozličných druzích interakcí mezi jejich obory je aspoň pro mě imponující a stejně tak si vážím i její schopnosti s těmito texty pracovat a dobře je používat v jejích výkladech.

Práce se člení do tří oddílů. V prvním z nich autorka zkoumá vztah mezi výstavami architektury a uměleckými instalacemi a jako příklad si bere právě výstavy ateliéru Herzog a de Meuron. V druhém se zaměřila na mnohoznačné téma domu a sleduje v něm způsoby, jak k němu přistupují umělci Gregor Schneider, Do Ho Suh a Michael Landy. Třetí oddíl se konečně zaměřuje na umělce, kteří se ve své tvorbě jakoby stávají architekty, aniž by jimi fakticky byli, a probírá v něm kvaziarchitektonická anebo opravdu architektonická díla Vita Acconciho, Pera Kirkebyho a Aj Weje-Weje. Blok těchto tří oddílů autorka opatřila teoretičtější laděným úvodem, ve kterém poskytuje dobrý přehled o dosavadní literatuře k svému tématu, a stručným shrnujícím závěrem. Přestože se ve svých výkladech zabývá

obtížnými otázkami, její text je jasný a srozumitelný, rozvíjí se logicky, autorka v něm dovede rychle vysvětlit i jiné problémy než jen vztah mezi architekturou a uměním, například dějiny architektonických výstav a dějiny fotografování architektury nebo dějiny environmentu a site specific. To vše dokládá, že se ve svém tématu dobře orientuje a dovede o něm přemýšlet na vysoké úrovni.

Práce má i spornější stránky, které v ní však nepřevažují a nepoškozují můj kladný celkový dojem. Autorka dovede svou problematiku výborně vysvětlit na konkrétních příkladech, které výstižně popisuje a glosuje. Myslím si nicméně, že každý z oddílů měla opatřit nějakým shrnutím či pointou, která by znovu osvětlila, jaký teoretický problém byl v daném oddílu vyřešen. Jako rychlý přechod ke konkrétnímu příkladu, nikoliv k teoretickému zobecnění, vyznívá i závěr její práce. Je to vše myslím dáno autorčiným naturelem, schopností uvažovat dobře o konkrétních věcech, nikoli o abstrakcích.

Na s. 22 označila Irena Lehkoživová za představitele fenomenologického přístupu k architektuře i Kennetha Framptona. Vzhledem k Framptonovu klíčovému zájmu - tektonice - a k jeho známému odporu ke "scéničnosti" v architektuře mi toto zařazení nesedí. Hlavně by mě však zaujímalo, jaký postoj by autorka zaujala k proslulé Framptonově kritice Herzogovy a de Meuronovy tvorby v eseji Minimal Moralia. On švýcarským architektům vytýká nejen scéničnost, ale i to, že se neumějí rozhodnout, zda vytvářejí buď architekturu, anebo umělecké objekty. Pro výzkumy Ireny Lehkoživové se mi tato otázka zdá být velmi důležitá a měli bychom se proto k ní vrátit při obhajobě.

Snaha práci rychle dokončit vedla k několika překlepům a vybočením z gramatické vazby (například na s. 29 dole), vyvažuje to však autorčin opravdu dobrý a jasný styl vyjadřování.

Přes několik výtek pokládám práci Ireny Lehkoživové za přínosnou a vynikající.
Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji pro ni nejlepší známku.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., v Praze 28. 5. 2019